

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
IV SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 37

Milli Məclisin iclas salonu.
15 dekabr 2020-ci il.

İclasda Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri Sahibə Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 102 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	95
Yetərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. Azərbaycan Respublikasının Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin Günəşli kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

2. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

3. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

4. “Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

5. “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

6. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

7. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

8. “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında”, “Peşə təhsili haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

9. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

10. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

11. Azərbaycan Respublikasının 1996-cı il 17 may tarixli 74-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Daxili Nizamnaməsi”ndə dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

12. “Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin komitələri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda

dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

13. “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiyaya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 15 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.09 dəq.)

Lehinə 96

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 96

Nəticə: Qəbul edildi

1. Azərbaycan Respublikasının Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin Günəşli kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Siyavuş Novruzov, Tahir Kərimli, Aydın Mirzəzadə, İsa Həbibbəyli

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.29 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	2
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

2. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.29 dəq.)
Lehinə	97
Əleyhinə	2
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

3. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 11.31 dəq.)
Lehinə	102

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.31 dəq.)

Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.32 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

4. “Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Tahir Mirkişili, Razi Nurullayev, Fəzail Ağamalı, Vahid Əhmədov, Siyavuş Novruzov, Mahir Abbaszadə, Qüdrət Həsənquliyev, Rüfət Quliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.41 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.09 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.10 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

5. “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.10 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.11 dəq.)

Lehinə 102

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.11 dəq.)

Lehinə 102

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.12 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

6. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Musa Quliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.13 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.14 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.14 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.15 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

7. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Bəxtiyar Əliyev, Rauf Əliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.17 dəq.)

Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1–2-ci maddələr qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.20 dəq.)

Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3–4-cü maddələr qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.20 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 5–6-cı maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 7–8-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.21 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.21 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

8. “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında”, “Peşə təhsili haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin
Səsvərmənin nəticələri (saat 12.22 dəq.)
Lehinə 98
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 1
İştirak edir 99
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin
Səsvərmənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)
Lehinə 98
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 0
İştirak edir 98
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin
Səsvərmənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)
Lehinə 97
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 2
İştirak edir 99
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 3-cü maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.24 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

9. Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Aydın Hüseynov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.26 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.26 dəq.)

Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	99
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

10. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	100

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.29 dəq.)
Lehinə	96
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	96
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.29 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

11. Azərbaycan Respublikasının 1996-cı il 17 may tarixli 74-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Daxili Nizamnaməsi”ndə dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.31 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.31 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.32 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

12. “Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin komitələri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.33 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.33 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.34 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

13. “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Tahir Mirkişili, Razi Nurullayev

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.42 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 1

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

**Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Sədri**

Sahibə Qafarova

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

15 dekabr 2020-ci il. Saat 11.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	79
Yetərsay	83

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

Qeydiyyatdan 16 deputat keçmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, yetərsay var, biz iclasımıza başlaya bilərik.

Hörmətli həmkarlar, gündəlik sizə paylanıb. Bu gün

bizim gündəlikdə 13 məsələmiz var. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.09 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 16 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, gündəlik təsdiq olundu.

Hörmətli həmkarlar, gündəlik ətrafında müzakirəyə ehtiyac varmı?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Yoxdur. Çox sağ olun. Onda biz birbaşa gündəliyə keçirik.

Bildiyimə görə, bizim müzakirəyə çıxarılan ilk iki qanun layihəmiz cənab Prezidentin 1 məktubu ilə daxil olub. Elədir, Səfa müəllim?

S.Mirzəyev, *Milli Məclis Aparatının rəhbəri.*

Bəli, 1 məktubla daxil olub.

Sədrlik edən. Onlar mahiyyətcə bir-birinə yaxındır. Gündəliyin 1-ci məsələsi Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin Günəşli kəndi adlandırılması haqqında qanun layihəsidir. Gündəliyin 2-ci məsələsi bu dəyişikliklə əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir.

Gördüyünüz kimi, birinci layihə ad dəyişimi ilə bağlıdır. 2-ci layihə isə uyğunlaşdırma xarakteri daşıyır. Ona

görə hər iki layihəni biz bir oxunuşda qəbul etməliyik. Etiraz etmirsinizsə, Regional məsələlər komitəsinin sədri hörmətli Siyavuş müəllim hər iki qanun layihəsi barədə ümumi bir məlumat versin. Ancaq həmişə olduğu kimi, biz səsverməni ayrı-ayrılıqda aparacağıq. Siyavuş müəllim, buyurun.

S.Novruzov, *Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri*.

Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar, bugünkü gündəliyə daxil olan məsələlərlə əlaqədar mən bir neçə fikrimi qeyd etmək istərdim. Ümumilikdə götürəndə, 44 günlük Vətən Müharibəsində Azərbaycan xalqının, Azərbaycan əsgərinin bu zəfəri, qələbəsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunması Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında həyata keçirilən əməliyyatların əsas nəticəsidir.

Mən hesab edirəm ki, müharibənin birinci hissəsini, hərbi hissəsini biz, demək olar ki, başa vurduq. İndi ikinci hissə başlayır. Mən hesab edirəm ki, bizim Milli Məclis və onun deputatları, diplomatik korpus, diaspor təşkilatları, siyasi partiyalar və qeyri-hökumət təşkilatları, yaradıcı birliklər, elm, mədəniyyət nümayəndələri, bəstəkarlar, şairlər, rəssamlar və digərləri, bloqerlər və sosial şəbəkə iştirakçıları fəal olmalıdırlar. Əsgərlərimiz görünən düşmənlə vuruşurdular. Amma burada görünməyən düşmənlər, artıq görürük ki, ayrı-ayrı ölkələrdə, ayrı-ayrı təşkilatlarda yavaş-yavaş öz fəaliyyətlərinə başlayırlar. Elə son erməni təxribatının özü buna bilavasitə nümunədir. Biz bunu göstərə bilərik. Biz həm erməni vəhşiliklərini bu yolla dünya ictimaiyyətinə təqdim edirik, həm də Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Azərbaycanın qazandığı zəfəri, qələbəni dünya ictimaiyyətinə çatdırırıq. Bildiririk

ki, beynəlxalq hüquq normalarını, BMT qətnamələrini Azərbaycan özü yerinə yetirdi.

Bununla əlaqədar olaraq mən bir misal çəkə bilərəm. Təsəvvür eləyin, Pikassonun bir “Gernika” əsəri var. O bir əsərlə bütün dünyaya Gernika şəhərinin darmadağın olunmasını nümayiş elətdirib və müharibənin nə olduğunu göstərib. Mən hesab edirəm ki, bizim yaradıcı insanlar da öz işlərini artıq bu səpkidə davam etdirməlidirlər. Nəzərə alaq ki, cənab Prezident tərəfindən bir neçə dəfə yer adlarının dəyişdirilməsi ilə əlaqədar qanunvericilik təşəbbüsü irəli sürülüb. Biz Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin adını Suqovuşan, Xocavənd rayonun Vəng kəndini Çınarlı, Sakuri kəndini Hünərli, Xocalı rayonunun Quşçubaba kəndini Baharlı adları ilə əvəz etdik. Göründüyü kimi, bu adların hər biri orada yaşayan əhalinin kimliyi, bilavasitə o ərazilərin etnoqrafik, topoqrafik, digər coğrafi nöqtəyi-nəzərdən bizə məxsusluğuna tam cavab verir.

Bu gün Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin adının Günəşli ilə əvəz olunması ilə əlaqədar cənab Prezident növbəti təşəbbüs irəli sürüb. Çox düzgün bir təşəbbüsdür. Mən qeyd etmək istəyirəm ki, Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra sovet dövrü ilə bağlı olan müəyyən kənd, şəhər adları dəyişdirildi. Tanınmış bolşeviklərin adları, verilmiş rayonların adları dəyişdirildi. Amma elə kəndlər var ki, onları ehtiva etmədiyi üçün yaddan çıxıb qalıb. O baxımdan həmkarlarımdan da xahiş edirəm ki, belə adları biz gərək tam azərbaycanlaşdıraq və uyğunlaşdıraq. Çünki bəzi hallarda bundan sui-istifadə edirlər. Günəşli adı, bilirsiniz, günəş işıq, nur deməkdir. Biz Toponimiya komissiyası ilə birlikdə araşdırdıq. Çox yaxşı haldır ki, həm Milli Məclisin, həm də Milli Elmlər Akademiyasının yanında Toponimiya komissiyası fəaliy-

yət göstərir və burada kifayət qədər tanınmış insanlar iştirak edirlər. Onlar da Saqiyan sözünü araşdırdılar. Heç bir kökü yoxdur. Məhz kökünün olmaması ilə əlaqədar Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin adının Günəşli ilə əvəz olunması Milli Məclisin gündəliyində təsdiq olundu. Bu məsələ komitədə geniş müzakirə edildi və yekdilliklə plenar iclasa təqdim olundu.

2-ci məsələ isə elə ona uyğun olaraq, orada olan bələdiyyənin adının dəyişdirilməsi ilə əlaqədardır. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq, biz bələdiyyənin adını dəyişməliyik. Ona görə iki qanun layihəsi təqdim olunub.

Düşünürəm ki, yaz sessiyasında biz işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda, ərazilərimizdə yeni bələdiyyələrin formalaşdırılması, yaxud inzibati ərazi bölgüsünün aparılması ilə bağlı plan hazırlayıb təqdim edəcəyik. Həmkarlarımızla bu barədə söhbət aparmışıq. Çünki 21 ildir ki, bizim oradan olan bacı və qardaşlarımız ən əsas hüquqları olan seçmək və seçilmək hüququndan, yəni yerli özünüidarəetmədən məhrum olunublar. Təəssüflər olsun, dünən bəh-bəhlə gələn ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri indiyə qədər buna heç bir diqqət yetirmirlər ki, bir milyon insan əsas hüquqlardan, yaşamaq hüququ ilə paralel tutulan seçmək və seçilmək hüququndan məhrum olunubdur. Kimsə bu və ya digər şəkildə törətdiyi cinayət əməli ilə əlaqədar məsuliyyətə cəlb olunan kimi bütün beynəlxalq təşkilatlar başlayır bəyanat verməyə. Amma əfsuslar olsun ki, bu qədər insanın bu hüquqdan məhrum olunması ilə əlaqədar biz hələ bir kəsin səsin eşitməmişik və görməmişik. O baxımdan da, gələcəkdə bu məsələlər də öz həllini tapacaqdır. Mən deputat həmkarlarımı hər iki

qanun layihəsinə səs verməyə çağırıram. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Siyavuş müəllim. Çox ətraflı məlumat verdiniz. Düşünürəm ki, çıxışınızda bir neçə məsələyə də toxundunuz. Çox sağ olun.

Bizdə yazılanlar, çıxış eləmək istəyənlər var. Öncədən deyim ki, 5 dəqiqə, xahiş edirəm. Çünki nəzərə alın ki, hələ də pandemiya qurtarmayıb, karantin vəziyyətində çalışırıq. Tahir Kərimli. Tahir müəllim, buyurun.

T.Kərimli. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar. Mən komitə sədrinin məlumatını dinlədim, böyük hörmətim var. Eyni zamanda, Toponimiya komissiyasının üzvlərinə, hörmətli alimlərimizə, mütəxəssislərə çox böyük hörmətimi ifadə edirəm. Amma mənim üçün çox çətindir. Bununla bağlı ikinci dəfədir, çıxış edirəm.

Belə götürəndə, saqi sözü, əlbəttə, saklardan əmələ gəlib. Biz bilirik ki, Altaydan üzü bəri bütün daş kitabələrin üzərində sakların əlində badə şəkilləri olubdur. Yəni saklarla bağlamaq olar. İkincisi, deyək ki, bunu ərəblərlə, sufilərlə bağlamaq olar. O saqi sözü sonra iran dillərinə də keçib. Şərab, su paylayan və sair şəkildə. Bilirsiniz, sufilərdə su paylamaq çox adət halı alıb.

Eyni zamanda, mən demək istərdim ki, bu Saqiyan, saqi sözü bizim tərəflərdə çox doğma sözdür. Çünki onun yanında bizim Sanqalan, Sağqalan adlı böyük dağımız var. Eyni zamanda, saklarla bağlı Bico kəndində böyük, ən qədim qəbiristanlıq var. Bu, birbaşa mənim 65 ildir yaşadığım yerdir, bölgədir. Xanlıqlar dövründə bura Xançobanı mahalı olub, Xançobanı mahalının, demək olar ki, mərkəzində yerləşir. Biz sağyan demişik, saqyan deməmişik. Sol yanda, deməli, Nüydü nekropolu olub. Orada yadımdadır, indiyənə kimi sak qəbirləri tapılır. Bu nə ilə bağlıdır? Çini qablarla, deyirlər, Çində istehsal olunub,

sakları da o saxsı küplərin içərisində basdırırdılar və sak qəbirləri kimi gedirdi. Yəni birbaşa bu, türk, sak tayfaları ilə bağlıdır.

Regionumuzda Sakena vilayəti olub. İndi gücümüz çatmayıb, Arsaxı gediblər erməniləşdiriblər. Halbuki bu da türk sözüdür. Şəki adı, Zaqatala sözü birbaşa bununla bağlıdır. Yəni bununla bağlı çoxlu misallar gətirmək olar. Amma mən başa düşürəm ki, ən çox burada təsir eləyən bu yan şəkilçisidir. Onda mən soruşmaq istəyirəm. Deyək ki, belə bir bayatı var:

Mən aşiq maralyana,
Sən də gəl Maralyana.
Necəsən, bir ah çəkim,
Dağlarda maral yana.

Bunun erməniyə nə dəxli var? Maralyan adını dəyişdik. Bu gün Salyan, Şilyan adı. Misal üçün, Ucarda, Kürdəmirdə Şilyan adlı böyük yaşayış məntəqələri var. Yaxud İsmayılıda onun yanında iki dənə Culyan adlı kənd var. Bu nə deməkdir, mənim başım çıxmır. Misal üçün, Kürdəmir Şilyanında 9 minə yaxın əhali yaşayır. Gedib hər birindən soruşsan, hamı görüb, mən də yüz dəfə görmüşəm, bataqlıqda, orada qamışları bir-birinə bağlayırlar, şil atıb yana çıxırlar, ya qoyurlar üstündə yeriyirlər. Salyanda, vikipediyaya salıblar, guya ki, sal tayfası Avropadan gəlib, Volqadan gəlib. Elə deyil axı. Orada sal qayalar, sal daşlar olub. Sal qayıqlar düzəldiblər, gediblər. O, yan alma deməkdir. Yəni sağ yan, sol yan, bu yan, o yan sözləri işlətmişik. Culyan sözü də onun kimi.

İndi bilmirəm, niyə belə, öz əlimizlə bir qədim kəndimizi götürüb ermənilərə veririk, guya bunlar ermənilərin olub. Onu da bilək ki, ilk dəfə bura erməni qriqorian dinindən olan şəxslər Şah Abbasın dövründə köçürülüb.

Yenə deyirəm, mən axıra kimi orada yaşamışam, mən oralıyam, mən bilirəm. Heç vaxt sağyanlılar özlərini erməni saymayıb. Deyib, qardaş, biz tatıq, bizim dinimiz xristiandır. Onlar tat millətidir. Həmin regionda, Mücəftə-randa yəhudi dininə baxan tatlar yaşayıblar. Çoxlu müsəl-man tat qardaşlarımız var. Erməni qriqorian kilsəsinə də tabe olan tatlar var. Xüsusən 1836-cı ildən sonra biz bilirik, çar alban kilsəsinə ləğv elədi. Mən ona görə qəti şəkildə etiraz edirəm.

İndi hörmətli komitə sədri bildirdi ki, camaat yaxşı qarşılıyıb. Sabir Xəlilli 3-4 dəfə “Facebook” vasitəsi ilə sorğu keçirib. Demək olar, o bölgədə olan bütün insanlar, yüzlərcə insan rəylə bildiriblər ki, Saqiyan adının dəyişdirilməsinin əleyhinəyik. Yaxşı, bu “yan”ı dəyişirsiniz, saqilər edək, Saqiyurd edək. Niyə biz həmişə uduza-uduza gedirik, nəyə görə öz torpaqlarımızın adını ermənilərə veririk? Nə bilim, Mərəzə adı. Onda gərək Səhhət və Mərəzin də, Füzulinin də adını dəyişək. Mərəzənin adını dəyişdik və sair.

Hansı prinsiplərlə biz toponimləri, hidronimləri dəyişirik? Ondansa, Toponimiya komissiyası zəhmət çəksin, bizim Qərbi Azərbaycandakı adlarımızı az qala 100 faiz erməniləşdiriblər. YUNESKO və digərlərinin qarşısında məsələ qaldırırsınlar. Onu qoysunlar ki, bu adlar qaytarılsın. Nə əcəb, ruslar Baykal adını, Ankara adını dəyişməyib? Mən bilmirəm, biz belə münasibət göstəririk. Ona görə də bu, siyasət deyil, müxalifətçilik deyil, mən o insanların fikrini ifadə edərək buna qəti şəkildə etiraz edirəm.

Sədrlik edən. Aydın Mirzəzadə. Aydın müəllim, buyurun.

A.Mirzəzadə. Təşəkkür edirəm. Kəndlərin adının dəyişdirilməsi qərarına səs verəcəyəm və hörmətli Siyavuş müəllimin bu fikri ilə razıyam ki, Azərbaycan yer adlarının məsələsində erməni millətçilərinin Azərbaycan ta-

rixinə, Azərbaycan coğrafiyasına iddiasına birmənalı şəkildə son qoyulmalıdır. Bildiyimiz kimi, ermənilər harada kilsə görsələr, onu öz kilsələri elan edirlər. Haradasa erməni dilinə yaxın olan bir yer adı görəndə ora uydurma bir tarix yaradırlar. Yəni bu baxımdan kəndin adının dəyişdirilməsinə mən hörmətlə yanaşırım.

Dünən Amerika Birləşmiş Ştatlarında Seçicilər Kollegiyası Amerikanın yeni prezidentinin adını elan etdi, demokratların nümayəndəsi Co Bayden 302 səslə Amerikanın növbəti prezidenti seçildi. Bu münasibətlə biz Co Baydeni təbrik edirik. Ümid etmək istəyirik ki, onun prezidentliyi dövründə ABŞ dünya siyasətində tarazlaşdırıcı bir yer tutacaq. Eyni zamanda, ümid etmək istəyirəm ki, Co Baydenin vaxtında Azərbaycan–Amerika münasibətləri yüksək səviyyədə inkişaf edəcək və Dağlıq Qarabağ məsələsinə Amerika həmişəki kimi ədalətlə yanaşacaq. Amma bununla belə, dünən bir xəbər də aldım. Amerika bizim müttəfiqimiz, dostumuz, qardaşımız Türkiyəyə qarşı sanksiyalar tətbiq edib. Biz bunu ədalətsiz sanksiya hesab edirik. Biz hesab edirik ki, Türkiyənin artan nüfuzuna qarşı belə münasibət yolverilməzdir. Türkiyənin hüquqlarını qardaşı, dostu kimi həmişə müdafiə edəcəyik. Hesab edirik ki, Türkiyənin müstəqil qərar qəbul etmək hüququna hörmətlə yanaşılmalıdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Aydın müəllim. 3 məsələni birdən dediniz. Biz ancaq qanun layihəsi ətrafında danışırıq. Xahiş edirəm, gələn dəfə belə eləməyin. Məni də pis vəziyyətə qoymayın.

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Yox, İsa müəllim buradadır. Mən istəyirəm, İsa müəllim çıxış eləsin. İsa müəllim, Siz Toponimiya komissiyasının sədrisiniz. Buyurun.

İ.Həbibbəyli, *Milli Məclis yanında Toponimiya komissiyasının sədri*.

Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputat həmkarlarım. Mən bu kənd adı haqqında həm özümün, həm də bizim Toponimiya komissiyasının üzvü olan alimlərin fikirlərini sizin nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm. Əvvəla, birmənalı şəkildə bildirmək istəyirəm ki, bu kəndin adı qədim sak tayfalarına qətiyyən bağlı deyil. Sak tayfalarının Azərbaycana haradan gəlməyi, haradan keçməyi, yayılma arealı məlumdur. Bu kəndlə sak tayfalarının heç bir əlaqəsi olmadığını elm təsdiq edir.

İkincisi, saklarla heç bir əlaqəsi olmayan bu kəndin, əslində, adı alınma sözlə bağlıdır. Fars mənşəli sözdür. Saqian, “yan” deyil, bunu sonra ermənilər “yan”laşdırıb. Saqilərin yaşadığı yer deməkdir. Saqi isə şərab paylayan, qarson, ofisiant deməkdir. Saqi isə təkcə bu kəndə aid olmayıb, ümumiyyətlə, Şərqi dünyasında işlənən ümumi addır. Hətta Məhəmməd Füzulinin “Leyli və Məcnun” poemasında var:

Arayışı söhbət eylə, saqi.

Ver badə, mürüvvət eylə, saqi.

Onlarca başqa misallar da gətirə bilərəm. Saqi sözünün konkret bu kəndlə, onun toponimiyası, tarixi, adət-ənənəsi ilə bağlılığına dair heç bir əlamət yoxdur. Alınma söz olduğu da burada mütləq nəzərə alınmalıdır. Bu sözün mənşəyi də, bu kəndə ad olaraq verilməsi də qədim deyil. İndi burada deputat həmkarım qeyd elədi ki, ermənilər bu kəndə Şah Abbas dövründə köçürülüb. Az misli köçürülüb. Əslində, burada çar Rusiyası tərəfindən köçürülmüş ermənilər yaşayıb. Kənd 1988-ci ilə qədər, bu yerdəyişmə, məcburi köçkünlük yaranana qədər tam tərkibdə ermənilərdən ibarət olub. Ermənilər isə bu kəndin adını Saqiyan kimi işlədirdilər. Elə bu gün də xalqın dilində Saqiyan kimi qalıb. Saqiyan isə bu kəndin adının erməniləşdirilməsi

deməkdir. Belə halları biz mütləq aradan qaldırmalıyıq.

Coğrafi əlamətlərinə görə indiki kənd, Tahir müəllim də yaxşı bilir, bir təpənin ətəyində, günəşli bir yerdə yerləşir. Kəndə yenidən ad verilərəkən kəndin həmin coğrafi, toponimik xüsusiyyəti də nəzərə alınmışdır. Bundan başqa, məsələ həmin o kənddə kənd icması tərəfindən müzakirə edilmiş, müvafiq qərar qəbul olunmuşdur. Rayon İcra Hakimiyyətində müzakirə olunmuş, müvafiq qərar qəbul edilmişdir. Mən onlarca alimlə danışmışam. Onların hamısının fikri bu cürdür. Günəşli kəndi kəndin müasir reallığını, ölkəmizdə baş verən yeni dəyişiklikləri və həmin kəndin coğrafi xüsusiyyətlərini tam əhatə edir. Ona görə də mən kəndin Günəşli adlandırılmasını elmi, siyasi, ümummilli cəhətdən də əhəmiyyətli və gerçək hesab edirəm. Səs verməyinizi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, İsa müəllim. Hörmətli akademikimizin fikri bizim üçün çox vacib idi. Səsə qoymaq istəyirəm. Təkid edən yoxdur ki?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun. Onda mən qanun layihələrini bir-bir səsə qoyacağam. Xahiş edirəm, Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin Günəşli kəndi adlandırılması haqqında qanun layihəsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.29 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	2
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.29 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	2
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin növbəti 10 məsələsi ikinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Onu da qeyd edirəm ki, 3-cü, 4-cü və 5-ci məsələlər cənab Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub. İndi biz gündəliyin 3-cü məsələsinə keçirik. Bu məsələ Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəyə dair məlumat vermək üçün mən Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynliyə söz verirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Bu paket layihə sırasında Mülki Məcəllədə təklif olunan dəyişikliklə bağlı həmkarlarımız tərəfindən hər hansı bir irad və təklif daxil

olmamışdır. Xahiş edirəm, bunu nəzərə alınız. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, bilirsiniz ki, ikinci oxunuş olanda biz qanun layihəsinə əvvəlcə əsas kimi münasibət bildirməliyik, səs verməliyik. Buyurun, qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.31 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul olundu.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur və mən bu qanun layihəsini maddələr üzrə səsə qoyacağam. Bu, kiçik bir layihədir. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.31 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi maddələr üzrə qəbul olundu.

İndi isə həmin qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.32 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdən məlumat gözləyirəm.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, növbəti məsələyə keçirik. Bu, 4-cü məsələdir, “Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Onu da deyim ki, gündəliyin 5-ci məsələsi isə “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Bu qanun layihələri də mahiyyətə bir-birinə yaxındır. Ona görə də, icazənizlə, mən Tahir Mirkişiliyə söz vermək istəyirəm. Tahir müəllim, xahiş edirəm, iki layihə haqqında birlikdə məlumat verin.

T.Mirkişili, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar. Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, qanun layihəsi ikinci oxunuşda olduğu üçün, düşünürəm ki, biz birinci oxunuşda kifayət

qədər ətraflı məlumat verməyə çalışdıq. Mən onu təkrarlamaq istəmirəm. Amma birinci oxunuşda deputat həmkarlarımızın çıxışları zamanı, keçən dəfə də dediyim kimi, qanun layihəsinə aid olanları qruplaşdırıb onlar barədə əlavə informasiya vermək istərdim.

Qaldırılan məsələlərin bir çoxu qanun layihəsinə aid olmadığı üçün birinci oxunuş vaxtı tərəfimizdən münasibət bildirilmişdir. Amma sırf qanun layihəsinə aid olan bəzi məsələlər tərəfimizdən 4 istiqamət üzrə qruplaşdırılıb və düşünürəm ki, bu barədə kifayət qədər qısa şəkildə informasiya vermək istərdim.

Birinci, deputat həmkarlarım fərdi sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxslərin banklarda olan vəsaitlərinin 20 min manat kompensasiya olunacaq məbləğinin artırılmasını təklif etmişdilər. Bizim tərəfimizdən qanunvericilik subyekti ilə bu barədə müzakirələr aparılmışdır. Ümumilikdə, gəldiyimiz nəticə bundan ibarətdir ki, Azərbaycanda hazırda 850 mindən çox fərdi sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxs var. Bu qanunun 20 min manat ətrafında tətbiq olunması qanunun maksimum 17 milyard manat vəsaiti əhatə etməsi deməkdir ki, bu, kifayət qədər böyük bir məbləğ sayılır. Ona görə düşünürük ki, indiki halda 20 min manatın kompensasiya olunmasını saxlamaq daha məqsədəuyğundur. Eyni zamanda, nəzərə alaq ki, dünyada hər yerdə zaman keçdikcə məbləğin dəyişməsi qanunvericilikdə tətbiq olunur. Məsələn, bizim “Əmanətlərin sığortalanması haqqında” Qanunda bu məbləği 30 min manatdan 100 min manata artırmışıq. Amerika Birləşmiş Ştatlarında 60 il ərzində əmanətlərin cəmi 100 min dollar olması sığortalanıb. Yalnız 2008-ci ildə 100 min 250 minə artırılıb. Yəni məbləğin dəyişməsi təcrübədə var. Ona görə məbləğin 20 min manat qalmasını məqbul hesab edirik.

İkinci məsələ hüquqi şəxslərin vəsaitlərinin sığortalanması ilə bağlı idi. Dünyanın, ümumiyyətlə, çox az sayda ölkəsində hüquqi şəxslərin vəsaitləri sığortalanır. Çünki bu, kifayət qədər dinamik və həcmi böyük olan bir vəsaitdir. Eyni zamanda, hüquqi şəxslərin kifayət qədər imkanı var ki, bankların seçimində həmin bankın sağlam olub-olmamasını yoxlaya bilsinlər. İkinci tərəfdən, nəzərə alaq ki, bəzi ölkələrdə fiziki şəxslərin pul vəsaitləri sığortalandıqdan bəlli bir müddətdən sonra hüquqi şəxslərin vəsaitlərinin sığortalanmasına keçiblər. Məsələn, Rusiyada bu keçid təxminən 5–6 ildən sonra baş vermişdir. Ona görə yanaşma bundan ibarətdir ki, bu, qanunvericilikdə yeni bir yanaşma olduğu üçün bəlli bir müddət təhlildən sonra ehtiyac olarsa, hüquqi şəxslərlə bağlı məsələyə qayıtmaq mümkündür.

Üçüncü məsələ dövlətin əsas fiskal yükü öz üzərinə götürməsi və bankların guya ki, öhdəliklərə cavab verməməsi ilə bağlı bir fikir idi. Onunla bağlı mən xüsusi qeyd etmək istəyirəm ki, Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun yaranması mexanizmində bütövlükdə bu məsuliyyət bankların üzərinə qoyulmuşdur. Belə ki, bank sektoru hər il Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna 30–35 milyon manat vəsait ödəyir və bu vəsaitin də son nəticədə bank bağlandığı zaman əmanətçilərə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Dövlətin burada əsas yükü, əgər Əmanətlərin Sığortalanması Fondu bu vəsaitin ödənməsində çətinlik çəkərsə, onda həmin fonda vəsait vasitəsi ilə kömək etməkdir ki, son zamanlar gördüyünüz kimi, Mərkəzi Bank fonda kredit formasında vəsaitin ödənməsini təmin etmişdir. Bu kreditin təxminən 4–6 il ərzində qayıtması nəzərdə tutulur.

Hörmətli Sədr, 4-cü məsələ, əslində, qanun layihəsi ilə tam bağlı olmasa da, bununla bağlı mən münasibət bildir-

mək istərdim. Çünki həmkarım Qüdrət müəllim tərəfindən bu məsələ son 5 il ərzində dəfələrlə parlament iclasında qaldırılır. Mən istərdim ki, bu məsələyə bir aydınlıq gətirirəm. Məsələnin məğzi bundan ibarətdir ki, xaricdə olan Azərbaycan vəsaitlərinin bir hissəsi Azərbaycana gətirilsin. Niyə Azərbaycan dövləti öz vəsaitlərini xaricdə saxlayır və belə bir şəraitdə o vəsaitlərin Azərbaycana gətirilməsi, ucuz kredit formasında vətəndaşa və biznesə verilməsi ilə bağlıdır. Qeyd edirəm ki, Azərbaycan Dövlət Neft Fondu yarandığı zaman ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş qaydalara görə Dövlət Neft Fondunun vəsaitlərinin xaricdə saxlanması Azərbaycanda makroiqtisadi vəziyyətin təmin olunmasında mühüm bir element kimi nəzərdə tutulubdur. Məsələn üçün, bu elementi tətbiq etməyən Rusiyada neftin satışından əldə olunan gəlirlər birbaşa iqtisadiyyata daxil olduğuna görə iqtisadiyyatda ciddi şəkildə tələtlər yaratmış, 2008-ci ildə böhran yaranmış və son nəticədə Rusiya bu mexanizmdən imtina etmişdir. Amma Azərbaycanda bu mexanizmin tətbiq olunması neftin satışından əldə olunan gəlirlərin birbaşa deyil, büdcə vasitəsi ilə iqtisadiyyata daxil olması iqtisadiyyatda tələtlərin qarşısının alınmasına imkan vermişdir. Üst-üstə, deyim ki, bu günə qədər Dövlət Neft Fondundan Azərbaycan dövlət büdcəsinə 100 milyard dollara yaxın vəsait köçürülmüşdür. Bu o deməkdir ki, vəsaitin xaricdə saxlanması kimi belə bir iddia tam düzgün deyil. Vəsaitin təxminən 70 faizə yaxını Azərbaycan iqtisadiyyatına sərf olunmuşdur.

Dövlət Neft Fondunun valyuta vəsaitinin saxlanması, yerləşdirilməsi və idarə edilməsi haqqında Qaydaların 1-ci və 3-cü maddələrində Dövlət Neft Fondunun gələcəkdə 5 faizə yaxın vəsaitinin daxili banklarda saxlanması

imkanı ilə bağlı müddəa mövcuddur. Konseptual formada götürsək, bu gün Dövlət Neft Fondunun 43 milyard dollar vəsaiti, yəni investisiya portfelini var. Bu investisiya portfelinin 5 faizi təxminən 2 milyard dollar edir. Azərbaycan manatına çevirdikdə isə bu, təxminən 3,4 milyard manat edir. Biz bank sektoruna baxsaq, bu gün banklarda istifadə olunmayan 7 milyard manata yaxın vəsait var. Bu 7 milyard manata yaxın vəsaitin böyük bir hissəsi valyutadadır. Bu o deməkdir ki, ümumilikdə, vəziyyət göstərir ki, bu gün bankların valyutaya böyük bir ehtiyacı yoxdur.

Eyni zamanda, nəzərə alaq ki, bu gün Azərbaycan əhalisinin istehlakının cəmi 14 faizi kreditlər hesabına, qalan 86 faizi isə insanların öz nominal və real gəlirləri hesabına formalaşır. Bu cəhətdən bu gün Azərbaycanda istehlak kreditlərinin artmasına marağımız olmadığı üçün biznes kreditlərinin artırılması imkanına baxsaq, dövlət biznes kreditləri üçün son zamanlar üst-üstə götürdükdə, 4 milyard manata yaxın xüsusi şərtlər yaratmışdır. Məsələn, 2020-ci ildə cənab Prezidentin təşəbbüsü ilə kreditlərin 50 faizinin kompensasiya olunması barədə dövlət proqramı var. Zəmanətlərin 60 faizinin dövlət tərəfindən təmin olunması ilə bağlı dövlətin xüsusi proqramı var. Təkcə 2020-ci ildə 1,5 milyard manatlıq kreditlərin dövlət tərəfindən zəmanət və ya kompensasiya olunması barədə dövlət başçısının verdiyi tapşırıqlar var. Yəni bütün bunlar, mən dediklərim göstərir ki, bu gün Azərbaycan iqtisadiyyatına xaricdən vəsaitlərin bu formada gətirilib ucuz kredit formasında verilməsinin iqtisadiyyatın inkişafına heç bir bağlılığı yoxdur. İkinci tərəfdən, belə bir vəsaitin gəlməsi Azərbaycanda manatın məzənnəsinə ciddi təsir göstərə və emmisiya formasında Mərkəzi Bankın da alətlərinə təsir edə bilər.

Mən bir məsələdə həmkarımla razıyam ki, Azərbaycanda bank kreditlərinin faizləri yüksəkdir. Biz hər birimiz istəyirik ki, bu, berrəqəmli olsun, ikirəqəmli olmasın. Amma bunun üçün bizim edə biləcəyimiz ən yaxşı şey banklarda olan sərbəst vəsaitlərin bazara transformasiya olunmasında mümkün problemlərin aradan qaldırılmasına çalışmaqdır. Bildiyimə görə Mərkəzi Bank və digər banklar sahəsində yeni qanun layihələri ilə bağlı xüsusi paket üzərində aktiv iş gedir. Mən düşünürəm, bu paketin qəbul olunması Azərbaycanda bank faizlərinin aşağı salınmasına, pulun dəyərinin aşağı salınması ilə bağlı yeni alətlərə imkan verəcəkdir ki, bu da hörmətli Qüdrət müəllimin dediyi kimi, ölkədə daha ucuz pul kütləsinə daha çox insanın çıxışını təmin edəcəkdir.

Son olaraq bütün həmkarlarımı hər iki qanunvericilik aktına olan dəyişikliklərə səs verməyə çağırıram. Minnətdaram, çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Siz qeyd etdiniz ki, ucuz kreditlərlə bağlı məsələ Qüdrət müəllim tərəfindən qaldırılıb. Təbii, cəmiyyətdə o məsələlər var. Seçicilər də, düşünürəm ki, Qüdrət müəllimə bu suallarla müraciət ediblər. Ona görə o, məsələni qaldırıb. Düzdür, bizim indi müzakirə etdiyimiz məsələ ilə birbaşa əlaqəsi yoxdur, ancaq mən düşünürəm ki, bəlkə Siz burada indi dediklərinizlə bağlı mediaya bir açıqlama da verəsiniz. Təbii ki, burada jurnalistlər eşidirlər, yazacaqlar. Ancaq yenə deyirəm, Qüdrət müəllim o məsələni qaldırır, çünki cəmiyyətdə bu, suallar doğur. Çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, müzakirəyə keçməzdən əvvəl gəlin, biz bu qanun layihəsini əsas kimi qəbul edək. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.41 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 16 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Bu qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İkinci qanun layihəsinə biz sonra əsas kimi səs verəcəyik. İndi isə 2 məsələ ilə bağlı ümumi müzakirələr. Buyurun. Razi Nurullayev. Razi müəllim, qanun layihəsi ilə bağlıdır, ikinci oxunuşdur.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

R.Nurullayev. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Hörmətli deputatlar, banklardan narazılıq olub və banklar dünyaya standartlarına uyğun işləyəne kimi olacaq. Bank kölgə iqtisadiyyatının bir hissəsi, bir oliqarxın ruporu, asan və qara yollarla daha tez varlanmaq yolunu tutursa, təbii ki, dünya standartı da pozulmuş olur. Bu gün bankların aktivlərini belə hesablamaq çətindir. Filialların çoxu icarəyə götürülmüş binalarda yerləşir. Hər bank bağlanan zaman minlərcə vətəndaş narazı qalır. Sonunda bəlkə də əksəriyyət pulunu ala bilir, amma canından bezir, qapılar döyməkdən, məktublar yazmaqdan da bezir. Bu yazıq sandıqdakı pulunu banklara ona görə qoymur ki, sonra halal pulunu geri qaytarmaq üçün günlərlə stress keçirib xəstəlik tapsın. Belə hallar olduqca, təbii ki, hamı pulunu sandıqda saxlayacaq, bankda yox. Etibar yoxdur, nə edək?

Bizdə Əmanətlərin Sığortalanması Fondu var. Müzakirə edirik. Banklar bağlanan zaman onların nə qədər çarəsiz durumda olduğunu gördük. Bir neçə bankın bağlanmasından sonra əmanətləri geri qaytarmaq üçün Fondun vəsaiti yox idi. Əmanətləri geri qaytarmaq üçün təqribən 680 milyon manat lazım idi. Vəsait olmadığından Mərkəzi Bank fonda 500 milyon manatlıq kredit xətti ayırmışdı. Mənim üçün bir sual yaranır və bilən həmkarlarımdan da soruşmaq istərdim, o pul dövlət büdcəsinə necə qaytarılacaq? Belə çıxır ki, 500 milyon əgər qayıtmasa, yeyilib, üstündən də su içilib. Sadə su da yox, bəlkə də Alp dağlarının suyundan.

Bir az araşdırma apardım və gördüm ki, bir çox ölkələrdə analoji fondlar öz-özlərini maliyyələşdirə bilir. Əgər fondun qazancı yoxdursa, onun nə mənası oldu ki? O zaman o fonda yox, pul qaytarma qurumuna çevrilir. Onu da verək banklar özü paylasın. Təbii ki, bu mənim ritorik yanaşmamdır. Bir az da araşdırma apardım, əmin oldum ki, bir neçə bankın başı üzərində qara dumanlar var. Bir neçə bank da bağlanarsa, fondun fəaliyyəti və əmanətlərin qaytarılması çətin olacaq. Dövlət yenə pul ayıracaq. Yaxşı, deyirik ki, dövlət kredit ayıracaq. Fond dövlətin verdiyi o krediti necə qaytaracaq? Sonuncu dəfə verilən 500 milyon necə və nə zaman geri qaytarılacaq? Bunu bilən varmı? Fondun özü də qeyri-kommersiya təşkilatıdır. Onun qazanc mənbəyi nədir, əziz həmkarlar?

Normal sığorta mədəniyyəti də yoxdur. Sığorta şirkətləri daha çox sığorta alanları və olunanları incitməklə məşğuldur ki, ya sığorta haqqını verməsin, ya da az ödəsin. Fond öz-özünü maliyyələşdirmə mexanizminə malik olmalıdır. Bunun üçün nə lazımdırsa, onu edək, bu məsələni mütləq müzakirə edib, qərara gəlmək lazımdır. Belə fond-

lar dünyada da var. Araşdırma nəticəsində gördüm ki, onlar həm də investisiya fonduna çevrilə bilər. Digər yollar da var. Sadəcə, müzakirə edib qərar vermək lazımdır.

Bir də sonunda mən Tahir müəllimdən soruşmaq istəyirəm. Hörmətli Tahir müəllim, keçən dəfə Siz dediniz ki, terminlərə fikir vermək lazımdır. Var sığortalanan əmanət, var qorunan əmanət. Mənə tam aydın olmadı. Oxudum, bəlkə də yaxşı anlaya bilmədim. Qorunan əmanət və sığortalanan əmanət terminlərini, çox xahiş edirəm, iqtisadçı olmayanların başa düşəcəyi sadə dildə izah edərdiniz. Həqiqətən, mən bir neçə dəfə oxudum, amma tam anlaya bilmədim. Yəni bu, bir irad deyil, sadəcə olaraq, mən iqtisadi terminlərdən o qədər də yaxşı məlumatlı deyiləm. Təşəkkür edirəm.

Əgər xanım Sədr icazə versəydi, bir az mövzudan kənara çıxıb bir müxalif partiyanın sədri kimi Rusiya ilə bağlı cəmi 1 dəqiqəlik nə isə deyərdim. İcazə vermirsə, dayanım.

Sədrlik edən. Razi müəllim, çox sağ olun. Xeyr, icazə verə bilməyəcəyəm. Mən keçən dəfə oxudum mediada, Siz çox yaxşı bir fikir səsləndirdiniz ki, əgər mən burada nə isə deyə bilmirəmsə, şərait yaradılıb, fikirlərimizi bildirmək üçün bizim otağımız var. Xahiş edirəm, Siz orada fikirlərinizi bildirin. Çünki məsələmiz çoxdur, bunları biz bu gün qurtaraq. Mən icazə verirəm, jurnalistlər buradadır, onlara indi iclas vaxtı bildirin. Çox sağ olun anladığımıza görə. Fəzail müəllim, sualınız var, deyəsən. Buyurun.

F.Ağamalı. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar. Mənim Tahir müəllimə sualım var. Çox istərdim ki, biliyinə, savadına, peşəkarlığına çox hörmət etdiyim Tahir müəllim bu məsələyə obyektiv cavab versin.

Bu gün əmanətlərin faizi, deyirik ki, 20 faizə qədərdir.

Bunun 10 faizi əmanətçilərə verilir, 6,25 faizini bank götürür, 3,5 faizini isə kredit verən bank qoyur üstünə. Beləliklə, 20 faiz olur. Mənim sualım ondan ibarətdir ki, mən əmanətçiyəm, pulumu qoyuram banka, bank da həmin pulu, deyək, kreditə verir. Burada Mərkəzi Bank 6,5 faiz niyə götürməlidir ki? Hansı məntiqlə? O pulun Mərkəzi Banka nə dəxli var? Niyə bu yüklənir həmin kreditin üstünə, o da gəlib çıxır 20 faizə? Çox istərdim, bu sualıma cavab versin. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Fəzail müəllim. Tahir müəllim, əgər ayrı suallar da olsa, sonda bir yerdə cavab verərsiniz. Vahid Əhmədov. Vahid müəllim, buyurun.

V.Əhmədov. Çox sağ olun. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Bu qanun layihəsi çox vacib bir layihədir. Əmanətlərin sığortalanması həm əhali üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir, həm də bank sisteminin müəyyən kredit portfelinin formalaşdırılması üçün lazım olan alətlərdən biridir.

İndiki layihədə də mən iki müsbət məqamı qeyd etmək istəyirəm. Birincisi, sahibkarların 20 min manata qədər vəsaitinin sığortalanması müsbət haldır. Düzdür, həmkarlarım bunu artırmağı tələb edirlər. Tahir müəllim öz çıxışında bunu qeyd etdi. İkinci isə notariusda olan vəsaitin qorunması ilə əlaqədardır. Siz bilirsiniz ki, alqı-satqı olanda notariusda müəyyən qədər vəsait saxlanılır. Amma həmin dövrdə ola bilər ki, müəyyən bank bağlansa da, həmin vəsaitlər qorunur. Bu da çox böyük əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdən biridir.

Mən bir neçə məsələyə toxunmaq istəyirəm. Birincisi, əmanətlərin tam sığortalanması haqqında biz bir neçə dəfə qanun qəbul etmişik və həmişə çalışmışıq ki, əmanətlər tam sığortalansın. Amma indiki qanun layihəsində biz əmanətlərin 100 min manata qədər sığortalanması haqqın-

da qanun qəbul edirik. Arayışda bu da qeyd edilir ki, harada isə 99,9 faiz əmanətçiləri əhatə edir. Amma əmanətin məbləğini götürəndə bu, haradasa 45–55 faiz səviyyəsindədir. Yəni təxminən 50 faizə yaxın əmanət sığorta olunmur. İndiki vəziyyətdə, xüsusilə işğaldan azad olunmuş ərazilərin, necə deyərlər, normal hala gətirilməsində müəyyən kreditlərdən istifadə olunacaq. Digər tərəfdən, pandemiya ilə əlaqədar olaraq dövlət müəyyən qədər vəsaitlər xərcləyəcək. Əlbəttə, biz istərdik ki, əmanətlər tam sığortalansın. Amma indi dövlət tərəfindən əmanətlərin 100 min manata qədər sığortalanması barədə qərar qəbul olunursa, bunu da müsbət qəbul edirik. Amma mən belə hesab edirəm ki, gələcəkdə yəqin ki, bu məsələyə qayıdacağıq. Çünki əmanəti 100 min manatdan yuxarı olan insanlar ola bilər ki, əmanətlərini həmin banklardan çıxarsınlar və müəyyən vasitələrlə ondan istifadə edə bilsinlər. Amma ümumi götürəndə, əlbəttə, layihə müsbət layihədir. Bu, əhalini narahat edən əsas məsələlərdən biridir.

Burada Razi müəllim bir məsələyə toxundu, o, çox ciddi bir məsələdir. Əlbəttə, həmişə müəyyən banklar bağlananda dövlət ya öz büdcəsindən yardım edir, ya da Mərkəzi Bankın mərkəzləşdirilmiş kreditindən istifadə edirlər ki, həmin əmanətlər qaytarılsın. Amma bir şeyi qeyd etmək istəyirəm ki, son 4 bank bağlananda faktiki olaraq Əmanətlərin Sığortalanması Fondundan biz şikayətlər almadıq. Əvvəlki banklar bağlananda biz kifayət qədər, yüzlərlə şikayətlər alırdıq. Yəni biz bu fondun işində müəyyən müsbət addımları hiss edirik. Yəni bu, çox müsbət haldır.

Bir məsələyə də toxunmaq istəyirəm. Sahibə xanım, biz Milli Məclisin komitə iclasında Əli müəllimlə bu məsə-

ləyə toxunmuşuq. Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədrindən xahiş etdik ki, ümumiyyətlə, müharibə artıq başa çatıb, amma bizim kifayət qədər şəhidimiz, həmçinin qazilərimiz var. Onların banklarla əlaqədar çox ciddi problemləri var. Bununla əlaqədar bizə məktublar da gəlir, müəyyən zənglər də olur və Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədrindən biz xahiş etdik ki, Banklar Assosiasiyası ilə bir yerdə həmin insanların, ümumiyyətlə, əmanətlərinin silinməsi məsələsinə baxılsın. Mən demirəm, orada 100 min əmanəti olan silinir. Harada isə 10 min manata qədər olan əmanətləri Mərkəzi Bankın imkanı var ki, silsin. Yəni əgər banklarda vəsait yoxdursa, Mərkəzi Bank özünün mərkəzləşdirilmiş kredit resurslarından banklara faizsiz kredit verməklə bu əmanətləri silə bilər. Çünki bu, çox ciddi məsələdir. Çünki biz ərazi bütövlüyümüzü məhz həmin şəhidlərin, qazilərin hesabına təmin etmişik. Ona görə də onların bu məsələlərini mütləq həll etməliyik. Ümumi götürəndə, qanun layihəsi müsbətdir, mən ona səs verəcəyəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Vahid müəllim. Siyavuş Novruzov. Siyavuş müəllim, buyurun.

S.Novruzov. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sədr. Tahir müəllim ətraflı şəkildə məlumat verdi. Mən hər iki layihəyə səs verəcəyəm.

Bir neçə fikrim var, bunları bölüşmək istəyirdim. Əmanətlərin sığortalanması ilə əlaqədar atılan addım çox təqdirəlayiqdir. Amma əfsuslar olsun ki, burada bir problem yaranır. Bu müddət məsələsi, çünki aprel ayına qədər nəzərdə tutulur. Əgər vətəndaş depozit qoyursa, bu, bir illik qoyur və orada bağlanan müqavilə əsasında 8, yaxud 6 faizə depozit yerləşdirirsə, bir ildən az olduğu təqdirdə, vətəndaşın o depoziti, oradan o pulu almaq

imkanları azalır, yəni aşağı düşür. Ala bilmir. O baxımdan bunu bir illik etmək daha məqsədəuyğun olardı ki, bir il müddətinə bankla bağlanılan müqavilə əsasında bunu həyata keçirmək mümkün olsun.

Burada həmkarlarım bir neçə məsələyə toxundular. Doğrudan da, son banklar bağlananda həm Mərkəzi Bank, həm də Əmanətlərin Sığortalanması Fondu çox yüksək səviyyədə işlədi. Mən deyim ki, Azərbaycanda iki məsələ digər ölkələrə nümunə kimi göstərilə bilər. Bir, Sovet hökuməti dövründə banklarda qalan pulların qaytarılması. Bu, postsovet məkanında Azərbaycanda həyata keçdi. İkincisi, 4 kommersiya bankının sağlamlaşdırılması və vətəndaşların orada olan həm qorunan, həm də qorunmayan əmanətlərinin tam şəkildə qaytarılması çox təqdirəlayiq hal idi. Baxmayaraq ki, o banklarda müxtəlif addımlar atılır. Birinci növbədə sığortalanma ilə əlaqədar. Bir filialda sığortalayırdı, sonra o filialı bağlayırdı, başqa filiala keçirdirdi, avtomatik bunun sığortası itirdi və beləliklə də, sığorta fonduna keçirəcəyi məbləği mənimsənirdi.

İkinci bir tərəfdən baxanda, hörmətli Sahibə xanım, mən hesab edirəm, bu banklara, kommersiya banklarına, yəni buna ciddi nəzarət olunmalıdır, indi dövlət də buna qarışır. Götürək ki, bu bank uzun müddət fəaliyyət göstərir, 8 faizə depoziti alır, digər vətəndaşa, sahibkara 20, 22, bəzi hallarda 24 faizə verir. Belə götürək, heçdən bu banklar hər ay 14–16 faiz illik vəsait qazanırlar. Amma vətəndaşın vəsaitin geri qaytarmaq məqamı çatanda baxırsan ki, bank tamam boşdur, bankda heç bir vəsait yoxdur. Bu pulların mərhələ-mərhələ çıxarılması o bankların vətəndaş qarşısında məsuliyyətinin azalmasına gətirib çıxarır və məcburiyyət qarşısında qalıb dövlət, Mərkəzi Bank, Əmanətlərin Sığortalanması Fondu bu kreditləri

ödəməyə məcbur olur. O baxımdan, mən hesab edirəm ki, onların aylıq, illik hesablatları olmalıdır.

Bir məsələni də Tahir müəllimdən xahiş edərdim ki, nəzərə alsınlar. Kommersiya banklarının vətəndaşla müqaviləsi 3, 4 səhifədir, bəlkə də tanış olanlar, olmayanlar var. Əgər binoklla baxsan da, müqaviləni oxuya bilmirsən. O qədər xırda hərflərlə yazırlar ki, vətəndaş heç nə oxuya bilməsin, heç nə başa düşməsin və altından qol çəksin. Milli Məclis də Mərkəzi Bankla danışsın, bir forması təsdiq olunsun ki, vətəndaş bunu alanda oxuya bilsin və vəsaiti nəyə görə qoyur, nəyə görə qorunur, bunları bilsin.

Digər bir tərəfdən, burada qeyd olundu, əmanətlərin yarısının sığortalanması kifayət qədər problem yaradacaq. Çünki vətəndaşların bu banklara etimadı, etibarı var və pullarını yerləşdiriblər. Əgər onun bir hissəsi, yəni 100 minə qədəri sığortalanırsa, digər hissəsini vətəndaş çıxarıb başqa işlərlə məşğul olacaqdır. Burada Tahir müəllim Amerika Birləşmiş Ştatlarından misal çəkdi. Amerika qanunvericiliyinə görə Amerika Birləşmiş Ştatlarında sərbəst pul ola bilməz. Sən evdə, sandıqda pul saxlaya bilməzsən, dərhal səni cərimələyirlər, yaxud hansısa işə yönəltməlisən. Ona görə də onda sərbəst, yəni nağd pul, yaxud bankda o qədər miqdarda pul olmur. O baxımdan da, onunla bunu müqayisə etmək olmaz.

Bütövlükdə qanun layihəsinə səs verəcəyəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Mahir Abbaszadə. Buyurun, Mahir müəllim.

M.Abbaszadə. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Biz 2016-cı ildə “Əmanətlərin tam sığortalanması haqqında” Qanun qəbul edəndə, xatirinizdədirsə, dünyada qlobal iqtisadiyyatda mühüm hadisələr baş verirdi və Azərbaycanda isə neftin qiymətinin aşağı düşməsi Azərbaycan iqtisadiy-

yatında müəyyən çətinliklər yaratmışdı. Məhz biz o zaman əmanətlərin tam sığortalanmasını həyata keçirdik və bununla da Azərbaycanda bank sisteminin qorunub saxlanılmasına, əhalinin banklarda olan əmanətlərinin saxlanılmasına nail olduq və vəsaitlərin banklardan insanlara axmasının qarşısını ala bildik. Bu da sonunda bankların aktivliyinin qorunub saxlanılmasına, eyni zamanda, maliyyə fəaliyyətinin yaxşılaşdırılmasına gətirib çıxardı. Bundan sonra da biz yenə bankların fəaliyyətini qorumaq, bank-maliyyə sektorunun qorunub saxlanılması, eyni zamanda, dəyər yaradan sahələrə bankların real sektorunun vəsaitlərinin verilməsini təmin etmək üçün bu qanuna bir neçə dəfə dəyişikliklər etdik. Məhz bu illər ərzində isə biz respublikamızda sistem əhəmiyyətli bankların fəaliyyətinə nail ola bilmişik və buna görə də bu gün beynəlxalq təcrübəyə uyğun olaraq, tam sığortalanmadan qismən sığortalanmaya keçidlə bağlı qanun layihəsini müzakirə edirik.

Bayaq deputat həmkarlarımın da qeyd etdiyi kimi, bu gün müzakirə etdiyimiz layihənin iki mühüm məsələsi var. Məsələlərdən biri ondan ibarətdir ki, artıq biz əvvəlki qanunda olmadığı halda, indi kiçik sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxslərin bank hesablarında olan vəsaitlərin müəyyən hissəsinin sığortalanması haqqında qərar qəbul edəcəyik. Digər bir məsələ isə notariuslarda qalmış vəsaitlərlə bağlıdır.

Hörmətli həmkarlar, keçən dəfə bu il bağlanan 4 bankın təcrübəsində gördük ki, bəzi şəxslər öz əmlaklarını satarkən qanuna uyğun olaraq, bu vəsaitlər notariusdan keçirildiyi halda bir-iki gün ərzində Mərkəzi Bank həmin bankların lisenziyalarını geri alarkən inzibatçılar tərəfindən bu vəsaitlərin vətəndaşlara verilməsinin qarşısı alındı. Belə deyək, vətəndaşlar sonunda nə maliyyə vəsaitlərini

əldə edə bildilər, nə də satılmış əmlaklarını geri qaytara bildilər. Bu hallar indiki vəziyyətdə olduqca aktual bir məsələdir və bu gün müzakirə etdiyimiz qanunda bu maddənin tətbiq edilməsi gələcəkdə belə halların aradan qaldırılmasına müsbət təsirini göstərəcəkdir.

Bizi narahat edən başqa bir məsələ hüquqi şəxslərin hesablarında olan vəsaitlərin sığortalanmamasıdır. Bilirsiniz, 2016-cı ildən bu günə qədər Mərkəzi Bank tərəfindən təxminən 10-dan artıq bankın lisenziyası geri alınmışdır və biz o banklarda hüquqi şəxslərin hesablarına baxsaq, onların hesablarında kifayət qədər vəsaitlər var ki, o vəsaitlər bu gün hüquqi şəxslərə qaytarılmır və bu, hüquqi şəxslərin maliyyə-təsərrüfat fəaliyyətinə mənfi təsir göstərən amillərdir. Əgər biz nəzərə alsaq ki, hüquqi şəxslər də Azərbaycan iqtisadi sistemində mühüm rol oynayır və onların həm işçilərin sayına, həm də Azərbaycan iqtisadiyyatına verdiyi töhfələrə görə müsbət təsirləri var. Amma o vəsaitlərin banklarda qalması sonradan onların imkanlarını zəiflədir. Eyni zamanda, nəzərə alsaq ki, bu hüquqi şəxslərin digər banklar qarşısında da kredit öhdəçilikləri var və o kredit öhdəçiliklərini də yerinə yetirə bilmirlər.

Digər tərəfdən, biz həm də Azərbaycan iqtisadiyyatında nağdsız əməliyyatların həyata keçilməsi ilə bağlı həm qanunlar qəbul edirik, həm də, belə deyək, təbliğat işləri aparırıq ki, ölkəmizdə nağdsız əməliyyatlar daha çox vüsət alsın. Belə bankların lisenziyaları geri alınarkən yaranmış çətinlikləri gördükdə hüquqi şəxslər hesablarında qalmış vəsaitlərin nağdsız şəkildə saxlanması maraqlı olmur. Onlar da maraqlı olurlar ki, vəsaitlərini geri çəksinlər. Çünki banklarda müəyyən təhlükələr yarananda, bankların lisenziyası geri alınanda onların vəsaitlərində müəyyən çətinliklər yaranır. Bax, bu nöqtəyi-nəzərdən mən təklif

edərdim ki, hüquqi şəxslərlə bağlı da müəyyən bir maddə də əlavə edilsin ki, onların da hesablarında qalmış vəsaitlərin müəyyən bir hissəsi sığortalansın. Bax, bu nöqtəy-nəzərdən mən hesab edirəm ki, layihə olduqca aktualdır və millət vəkillərini də qanun layihəsinin qəbul olunmasına səs verməyə dəvət edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Qüdrət Həsənquliyev. Buyurun, Qüdrət müəllim.

Q.Həsənquliyev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Mən Tahir müəllimə də öz minnətdarlığımı bildirirəm ki, birinci oxunuşda qaldırdığım məsələlərə öz nöqtəy-nəzərindən aydınlıq gətirməyə çalışdı. Doğrudan da, biz bu gün əmanətlərin sığortalanmasından danışırıqsa, bu bank sektorundakı vəziyyət bizim insanları narahat edir və bu məsələlərə də millət vəkilləri, xalqın təmsilçiləri olaraq münasibət bildirməliyik. Tahir müəllim çox düz qeyd edir ki, uzun illərdir mən bu məsələni qaldıraram ki, Neft Fondunun vəsaitlərinin bir hissəsi yerli banklarda saxlanılsın. Tahir müəllim də söylədi ki, buna mövcud qanunvericilik də imkan verir, yəni həmin vəsaitlərin 5 faizi bizim yerli banklarda saxlanıla bilər. Amma çox təəssüf ki, bu günə qədər bu, edilmir.

Hörmətli Sahibə xanım, mən millət vəkillərinin diqqətini xüsusi bir məsələyə yönəltmək istəyirəm. Keçən dəfə burada Rüfət müəllim də söylədi, indi Tahir müəllim də qeyd etdi ki, o vəsaitlərin bir hissəsinin Azərbaycana gətirilməsi bizdə manatın məzənnəsinə mənfi təsir edə bilər. Yəni inflyasiyaya təsir göstərə bilər. Mən, sadəcə olaraq, bizim hörmətli iqtisadçılardan soruşmaq istəyirəm ki, ölkəyə investisiya qoymadan iqtisadiyyatı necə inkişaf etdirmək olar? Dünyanın hər yerində sahibkarlar banklarla işləyirlər. Bizdə Tahir müəllim qeyd etdi ki, qoyulan

investisiyaların cəmi 15 faizi banklardan götürülmüş kreditlərdir, qalanı vətəndaşların, yaxud sahibkarların, hüquqi şəxslərin öz vəsaitləridir. Elə bu rəqəmin özü göstərir ki, bizdə ciddi anormallıq var.

Banklar dünyanın hər yerində iqtisadiyyatın qan-damar sistemidir. Yəni bank maliyyələşdirilməsi olmadan iqtisadiyyatın inkişafı mümkün deyil. Bizim onsuz da bir çox banklarımız xaricdən vəsait cəlb edirlər və sonra onun da üstünə bir az pul qoyub bizim sahibkarlara verirlər. Faizlər yuxarı olduğuna görə, hörmətli Tahir müəllim, bizim banklarda o 7 milyard sərbəst vəsait qalıb. Ona görə ki, o faizlərlə heç kim kredit götürmək istəmir. Onu sonra qaytarmaq faktiki olaraq mümkün deyil. Elə bir gəlirli sahə yoxdur ki, sonra o vəsaiti qaytarmaq mümkün olsun. Azərbaycan kimi 10 milyonluq ölkədə iqtisadiyyata 100 milyardlarla investisiya qoyulmalıdır. Buna görə mən söyləyirdim ki, dünyadakı nüfuzlu xarici banklar Azərbaycana dəvət olunsun, investisiya cəlb olunsun. Öz Neft Fondumuzun pullarının bir hissəsi gətirilsin, yerli banklarda saxlanılsın, onda vətəndaşlar da həmin banklara öz pullarını qoyacaqlar, qorxmayacaqlar ki, dövlət bizim yerli, özəl komməriya banklarında pulunu saxlayırsa, deməli, biz də öz pulumuzu həmin banklara qoya bilərik. İndi böyük vəsaitlər var ki, camaat həmin pulları evdə saxlayıb və iqtisadiyyata qoymağa da cəsərət, risk etmirlər. Ona görə mən bu məsələni hər dəfə qaldırıram və bir məsələni istəyirəm, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvlərinin diqqətinə çatdırım. Ona görə ki, onlar hökumətlə bu istiqamətdə daha çox təmasda olurlar.

Bizdə neft pulları, çox təəssüf, burada Tahir müəllim qeyd etdi ki, ancaq büdcəyə daxil olunur və büdcə vasitəsi ilə dövlət xərcləyir. Mən hər zaman söyləmişəm ki,

xaricdə öz biznesini qura bilməyən insanlar dövlət qulluğuna gedirlər, bu, əsasən, belədir. Əlbəttə, istisnalar da var. Ona görə də biz imkan yaratmalıyıq ki, sahibkarlar həmin pullarını banklar vasitəsi ilə xərcləsinlər. Sahibkar təfəkkürü fərqli təfəkkürdür, onlar daha yaxşı bilirlər, pulu hara qoymaq və haradan daha çox qazanc götürmək olar. İndi kimsə deyə bilər ki, əlbəttə, bizdə Sahibkarlığa Yardım Fondu vasitəsi ilə də sahibkarlara ucuz kreditlər formasında müəyyən vəsait verilir. Söhbət təxminən 200 milyon civarında vəsaitdən gedir, biz bu vəsaiti büdcədən ayırırıq. Amma bu vəsait olduqca kiçik bir vəsaitdir.

İkincisi, orada da artıq məmur müəyyənləşdirir ki, bu layihəni maliyyələşdirmək olar, yoxsa yox. Amma bunu banklarla sahibkarların arasına buraxmaq lazımdır. Sahibkarlara Neft Fondunun pullarından istifadə etmək imkanları yaratmaq lazımdır. O, xalqın vəsaitləridir və banklar vasitəsi ilə də sahibkarlar o vəsaitdən istifadə etməlidirlər. Ona görə mən hər zaman söyləyirəm ki, ucuz kreditlər olmadığı təqdirdə Azərbaycanda iqtisadiyyata ciddi investisiya qoyuluşu olmayacaq. İndi qarşından büdcə müzakirəsi gəlir. Çox təəssüf ki, aydınlaşdırmaq istərdim, niyə bu məsələ yubanır? Artıq il başa çatır və biz büdcəni təsdiq etməliyik. Bu məsələyə də aydınlıq gətirilsə idi, yaxşı olardı.

Sahibə xanım, çox sağ olun. Sonra başqa məsələ ilə bağlı münasibət bildirərəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Rüfət Quliyev. Buyurun, Rüfət müəllim.

R.Quliyev. Təşəkkür edirəm. Xanım Sədr, hörmətli həmkarlar. Mənim çıxış etmək fikrim yox idi, amma gördüm ki, burada çox rəngarəng çıxışlar oldu.

Sədrlik edən. Rüfət müəllim, üzr istəyirəm, əgər de-

mək istədiyiniz qanun layihəsi haqqındadırsa, deyin. Ayrı bir məsələ ilə bağlıdırsa, mən xahiş edirəm, sonra mən Tahir müəllimdən xahiş edəcəyəm, komitədə bir iclas, dinləmə keçirsin, orada fikirlərinizi deyərsiniz. Qanun layihəsi ilə bağlıdırsa, buyurun.

R.Quliyev. Bankların problemləri, ümumiyyətlə, bu sığortalama niyə belə böyük problemə çevrilir, bu qədər müzakirə olunur? Təbiidir ki, mən buna səs verəcəyəm.

Kökü ondan ibarətdir ki, bunu dəfələrlə demişik, faizlər böyükdür. Yəni insanlar o faizlərlə götürəndə əvvəlcədən bilirlər ki, onu qaytara bilməyəcəklər. Elə bir biznes yoxdur ki, o vəsait qayıtsın. Ona görə mənim təklifim qısamdır. İmkan daxilində depozit faizlərini azaltmaq, yəni bu, təbiidir ki, yenə deyirəm, bunu maliyyə bloku ilə iqtisadiyyat bloku bir yerdə oturub işləsinlər. Misal üçün, 5 faizə və insanlara birrəqəmli imkan yaradarlar. Niyə bizim 7 milyard manat pul istifadəsiz qalıb. Ona görə ki, faizlər yüksəkdir. İnsanlar ondan istifadə edə bilmir. Problem ondan ibarətdir ki, faizlər yüksəkdir, insanlar məcburdur, götürürlər, qaytara bilmirlər. Təzədən problem yenə fırlanır gəlir başlanğıc nöqtəsinə. Elə təxminən bunu demək istəyirdim. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Tahir müəllim, əgər qanun layihəsi ilə bağlı suallar, təkliflər səslənibsə, Siz onlara cavab verin. Bunun ətrafında olan suallarla bağlı isə, xahiş edirəm, sonra hörmətli həmkarlarınızı komitəyə dəvət edin, istəyirsiniz, onlayn bir dinləmə keçirin. Bu, mümkündür. Sözlünüz varsa, buyurun.

T.Mirkişili. Qanun layihəsi ilə bağlı heç bir təklif olmadığına görə yoxdur.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Elə mən də onu eşitmək istəyirdim ki, qanun layihəsi ilə bağlı nə təklif, nə də bir

sual olmadı. İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz bu 4-cü məsələyə, qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Kiçik bir layihədir və xahiş edirəm, maddələr üzrə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.09 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, maddələr üzrə qəbul edildi.

İndi isə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda bütövlükdə qəbul edilməsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.10 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 nəfər səs vermişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, “Əmanətlərin sığortalıması haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilmə-

sinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.10 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi isə bu qanun layihəsinə biz maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Layihə 2 maddədən ibarətdir. Bir-bir səs verəcəyik. Xahiş edirəm, 1-ci maddənin qəbul edilməsinə səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.11 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 nəfər səs vermişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.11 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul olundu.

İndi isə qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.12 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu qanun layihəsi də ikinci oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz 6-cı məsələyə keçirik. Hələ ki, 6-cıdır. 6-cı məsələ Əmək Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəni Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri hörmətli Musa müəllim təqdim edəcək. Musa müəllim, buyurun.

M.Quliyev, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri. İkinci oxunuşda müzakirənizə təqdim olunan Əmək Məcəlləsinə dəyişikliklər edilməsi barədə qanun layihəsi cənab Prezidentin 2 və 3 dekabr tarixli sərən-

camları ilə ölkəmizdə Zəfər gününün və Anım gününün təsis edilməsi ilə bağlıdır. Həmin məsələlərin Əmək Məcəlləsində öz əksini tapması ilə əlaqədardır. Birinci oxunuşda qanun layihəsinə hamımız səs vermişik. Bu layihənin mətnində heç bir əlavə və dəyişiklik yoxdur. Xahiş edirəm, nəzərə alasınız və ikinci oxunuşda da dəstəkləyəsınız. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Musa müəllim. Hörmətli həmkarlar, öncə biz qanun layihəsinin əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirməliyik. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Bu qanun layihəsi 2 maddədən ibarətdir. Maddə-maddə münasibət bildirəcəyik. Buyurun, 1-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.14 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1

İştirak edir
Nəticə: Qəbul edildi

84

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.14 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddə də qəbul olundu.

İndi isə qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.15 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxu-

nuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin növbəti məsələsinə keçirik. Bu, 7-ci məsələdir, “Təhsil haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Eyni zamanda, istərdim ki, biz gündəliyin 8-ci məsələsinə, “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Ümumi təhsil haqqında” qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinə də baxaq. Bu qanun layihələri də cənab Prezidentin bir məktubu ilə daxil olub. Bildiyiniz kimi, mahiyyətə də bir-birinə çox yaxındır. Ona görə də mən istərdim, Elm və təhsil komitəsinin sədri hörmətli Bəxtiyar müəllim Əliyevə söz verəm. Bəxtiyar müəllim, buyurun.

B.Əliyev, Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri.

Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar. Hər iki qanun layihəsi plenar iclasda birinci oxunuşda müzakirə edilib. Müzakirə zamanı qanun layihələrinə heç bir əlavə və dəyişiklik təklif edilməyib. Ona görə komitə qanun layihəsini ikinci oxunuşda olduğu kimi tövsiyə etmişdir. Nəzərə almağınızı xahiş edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Bəxtiyar müəllim. Biz gərək qanun layihəsini əvvəlcə əsas kimi qəbul edək, sonra isə, Rauf müəllim, Sizə qulaq asarıq. Xahiş edirəm, hələlik 1-ci layihənin, “Təhsil haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.17 dəq.)

Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0

Şakir müəllim, sizdə səs verən var?

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, “Təhsil haqqında” Qanun-
da dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi əsas kimi qə-
bul edildi.

Rauf müəllim, 3 qanunun hamısı barədə fikrinizi bir
yerdə deyəcəksiniz?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun. Biz sonra o biriləri əsas kimi
qəbul edək.

R.Əliyev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sahibə xanım,
hörmətli millət vəkili. Mən çox qısa münasibət bil-
dirmək istəyirəm. Burada, təkliflərdə yazılır ki, “müalicə –
bədən tərbiyəsi sahəsində peşəkar fəaliyyət”. Burada
söhbət yəqin ki, idmanda peşəkar həkimlərdən gedir. Bu,
çox vacib məsələdir. Bu gün bizim respublikada bu məsə-
lə ilə bağlı problemlər var. Dəfələrlə olimpiadada, dünya,
Avropa çempionatında, – fərq etməz kütləvi, yoxsa fərdi
individual idman oyunudur, – idmançı çıxış eləyəndə zər-
bə, zədə alır. Həkim bir-iki dəqiqəyə onu oyuna qaytar-
malıdır. Ona görə bu, problemlə məsələdir. Təklif ondan
ibarətdir ki, – biz bir çox federasiyalarla da bunu müzakirə
eləmişik, – ayrı bir qurum yaransın, həm İdman Akademi-
yasında, həm də Tibb Universitetində, yəni birgə bu
məsələyə baxsınlar. Çünki peşəkar həkimlər lazımdır.

İkinci məsələ, burada pedaqoji fəaliyyət yazılıb. Biz
bilirik ki, hörmətli cənab Prezident, Ali Baş Komandan,
ordumuz erməniləri darmadağın elədilər və biz qələbə
qazandıq. Burada həm tanklar, həm artilleriya, həm də

təyyarələr iştirak etdi. Onunla bərabər, bilirsiniz ki, Şuşa azad olunanda bizim əsgərlərimiz əlbəyaxa döyüşlər apardılar. Burada da erməniləri darmadağın etdilər. Təklif nədən ibarətdir? İdman Akademiyasında çox hazırlıqlı tələbələr var, idmanla məşğul olurlar, güclü uşaqlardırlar. Təklif ondan ibarətdir ki, bu ali məktəbdə hərbi kafedra yaradılsın və həmin tələbələr orada hazırlığa başlasınlar. Gələcəkdə onlar xüsusi təyinatlı və digər strukturlarda fəaliyyət göstərə bilərlər. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Rauf müəllim. Daha çıxış eləmək istəyən yoxdur. Ona görə də, hörmətli həmkarlar, mən birinci “Təhsil haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini maddələr üzrə səsə qoyuram. Bu layihədə 8 maddə var və mən 2-2 səsə qoyacağam. Xahiş edirəm, indi 1-ci və 2-ci maddələrə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu 2 maddə qəbul edildi.

İndi isə 3-cü və 4-cü maddələrə münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0

Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddələr də qəbul edildi.

İndi isə 5-ci və 6-cı maddələrə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bunlar da qəbul edildi.

İndi isə 7-ci, 8-ci maddələrə, xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.21 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddələr də qəbul edildi.
İndi isə xahiş edirəm, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.21 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, indi isə xahiş edirəm, “Bədən tərbiyəsi və idman haqqında”, “Peşə təhsili haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.22 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bu qanun layihəsi 3 maddədən ibarətdir. Biz gərək maddə-maddə səs verək. 1-ci maddəyə münasibət bildirməliyik. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi.

3-cü maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddə də qəbul edildi.

İndi isə xahiş edirəm, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, növbəti 2 məsələ də cənab Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub və mahiyyətə bir-birinə yaxındır. Gündəliyin 9-cu məsələsi Azərbaycan Respublikasının Gömrük Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir, gündəliyin 10-cu məsələsi isə Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Mən təklif edirəm, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Aydın Hüseynov hər iki layihə barəsində ümumi bir məlumat versin. Aydın müəllim, buyurun.

A.Hüseynov, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Hörmətli xanım Sədr, Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, hər iki qanun layihəsi mahiyyət etibarı ilə eynidir və eyni bir məktubla daxil olub, yəni Gömrük Məcəlləsində və Vergi Məcəlləsində dəyişikliyin nəzərdə tutulması iqtisadi fəallığın və şəffaflığın təmin olunmasını əsas məqsəd kimi götürür. Birinci oxunuşdan sonra hörmətli millət vəkilləri tərəfindən heç bir irad və təklif daxil olmamışdır. Ona görə də bir daha hörmətli millət vəkillərindən xahiş edərdim, təqdim olunan qanun layihəsinə səs versinlər. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Aydın müəllim. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, indi Gömrük Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi mən qanun layihəsini maddələr üzrə səsə qoyacağam. Bu qanun layihəsi iki maddədən ibarətdir. Buyurun, 1-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi.

İndi isə qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, indi isə xahiş edirəm, Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini maddələr üzrə səsə qoyacağıq. Qanun layihəsi 2 maddədən ibarətdir. 1-ci maddəyə münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi.
2-ci maddəni səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.29 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi.

İndi isə mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütöv-
lükdə səsə qoyuram. Buyurun. Xahiş edirəm, diqqətli
olun, rəqəmlər müxtəlif gəlir.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.29 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin növbəti məsələlərinə
keçirik. Gündəliyin 11-ci məsələsi Azərbaycan Respubli-

kası Milli Məclisinin Daxili Nizamnaməsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir, gündəliyin 12-ci məsələsi isə “Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin komitələri haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Bu qanun layihələri də mahiyyətə bir-birinə yaxındır. Hər ikisi Milli Məclisin komitə və komissiyalarının iclaslarının video-konfrans vasitəsi ilə keçirilməsi ilə bağlıdır. Ona görə də mən, Əli müəllim, Sizdən xahiş edirəm, bu məsələlərlə bağlı ümumi bir məlumat verin.

Ə.Hüseynli. Çox sağ olun. Hörmətli Sədr, birinci oxunuş zamanı geniş məlumat vermişdim. Burada məqsədimiz bundan sonrakı dövrdə də parlamentin işinin, həm komitələrin iclaslarının, həm də plenar iclasın video-konfrans formasında aparılmasının hüquqi bazasının yaradılmasıdır. Fəzil müəllim Mustafa bu məsələnin komissiyalara da tətbiq olunmasını təklif etmişdi. O məsələ Nizamnamədə öz əksini tapıb. Nizamnaməyə təklif olunmuş dəyişiklikdə bu məsələ həllini tapır. Çox sağ olun, səsə qoyulmasını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, hörmətli Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən xahiş edirəm, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Daxili Nizamnaməsində dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi isə maddələr üzrə münasibət bildirək. Onu da deyim ki, kiçik bir layihədir. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, maddələr üzrə də qəbul edildi. Cəmi 1 maddə idi.

İndi isə mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.32 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, “Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin komitələri haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul olunmasına münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.33 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. İndi isə biz maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Kiçik bir layihədir, cəmi 1 maddədən ibarətdir. Ona görə, xahiş edirəm, bu maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.33 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, maddələr üzrə qəbul edildi.
İndi isə mən layihəni ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.34 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, biz sonuncu məsələyə gəldik. Bu, 13-cü məsələdir. Bu məsələ “Mühasibat uçotu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Onu da qeyd edirəm ki, layihə birinci oxunuşda müzakirəyə təqdim edilir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün, Tahir müəllim, mən Sizə söz vermək istəyirəm. Buyurun.

T.Mirkişili. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar. Qanun layihəsi kommertiya təşkilatları tərəfindən mühasibat uçotunun aparılması və maliyyə hesabatlarının tətbiqi ilə bağlı müddəaların təkmilləşdirilməsi ilə bağlıdır. Qanun kifayət qədər spesifik olduğu üçün hansı dəyişikliklərin bu qanunda dəyişikliklərə zəmin yaratması barədə qısa arayış vermək istərdim.

İlk öncə qeyd edirəm ki, bildiyiniz kimi, 2018-ci il mayın 4-də biz “Mühasibat uçotu və sahibkarlıq haqqında”

Qanunda dəyişiklik edərək, Azərbaycan qanunvericiliyinə “mikrosahibkar subyekti” deyilən bir anlayış daxil etmişdik. Amma o zamana qədər Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilmiş meyarlarda mikrosahibkar subyekti yox idi. Nazirlər Kabineti kiçik, orta və iri sahibkarların meyarlarını müəyyən etmişdi. Məhz bu 4 may tarixli dəyişiklikdən sonra 2018-ci il dekabrın 21-də Nazirlər Kabineti sahibkarlıq subyektlərinin meyarlarını müəyyən etdi. Təbii ki, o zaman artıq mikrosahibkar subyektinin meyarı da müəyyən olundu.

Amma burada bir maraqlı məsələ yarandı. Məsələ ondan ibarətdir ki, Nazirlər Kabinetinin 21 dekabr tarixli qərarında nəinki mikrosahibkarlıq subyektləri, eyni zamanda, ona qədər mövcud olmuş kiçik, orta və iri sahibkarların da meyarları tamamilə dəyişdi. Misal üçün, əgər bu qərara qədər dövriyyəsi 200 min manata qədər olan sahibkar kiçik sahibkar sayılırdısa, bu qərardan sonra dövriyyəsi 200 min manata qədər olan sahibkar mikrosahibkar sayılmağa başladı. Yaxud buna qədər dövriyyəsi 1 milyon 250 minə qədər olan sahibkar orta sahibkar sayılırdısa, bu qərardan sonra dövriyyəsi 3 milyona qədər olan sahibkar kiçik və dövriyyəsi 30 milyona qədər olan sahibkar isə orta sahibkar sayılmağa başladı. Belə bir dəyişikliyin olması, təbii ki, sahibkarlıq subyektlərinin dövriyyəsini artırdı. Dövriyyə artan zaman isə mühasibat uçotunun daha sərtləşməsinə və dəqiq aparılmasına ehtiyac yarandı. Bununla da bağlı qanunvericiliyə təklif olunan dəyişiklik kiçik sahibkarlıq subyektləri tərəfindən mühasibat uçotunun kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri üçün maliyyə hesabatlarının beynəlxalq standartlar əsasında aparılmasını, orta sahibkarlıq subyektlərində isə mühasibat uçotunun aparılması və maliyyə hesabatlarının tərtib

edilməsi qaydalarının iri sahibkarlıq subyekti ilə eyni hüquqi rejimə gətirməsini təmin etməkdir.

Dəyişikliyin əsas məqsədi ölkədə mühasibat uçotunun aparılmasının daha əhatəli, daha dəqiq olmasını təmin etməkdir. Biz komitədə bunu müzakirə etdik və komitənin ümumi rəyi məqbuldur. Həmkarlarımı layihəyə səs verməyə çağırıram. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Çıxış etmək istəyən var. Razi Nurullayev. Razi müəllim, buyurun.

R.Nurullayev. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar. Mən də orta sahibkarlıq subyektlərinin baş mühasiblərinə dair tələblərin gücləndirilməsi və onlara dair peşəkar mühasib tələbinin irəli sürülməsini bəyənirəm və buna səs verəcəyəm.

Hörmətli Sahibə xanım, mənim üçün burada əsas maraqlı olan hissə maliyyə hesabatlarının yoxlanmasının asanlaşdırılması və ölkədə bu sistemin bərqərar olacağıdır. Bu sistemlə təftiş də yəqin ki, asanlaşacaq. Mənim üçün maraqlıdır ki, bu düzəliş bizə nə verəcək? Təbii ki, bununla demək istəmirəm ki, düzəliş lazım deyil. Sualım bir az ritorik çıxıb bilər. Amma istəyirəm ki, yeni mühasibat sistemi şəffaflyq yaratsın. Ən başlıcası Hesablama Palatasına, audit təşkilatlarına dolğun yoxlama aparmaq üçün imkan versin. İstəmirəm ki, dövlət və özəl qurumlar bu düzəlişlə nəzərdə tutulan peşəkar mühasib və peşəkar mühasibat yanaşmasını pulu daha təhlükəsiz silmək kimi başa düşsünlər. Burada, ola bilsin, mənim bu dediyim bəzilərinə qəribə gəlir, amma mən nə dediyimi çox gözəl bilirəm və bəzi faktları da deyə bilərəm. Şahidi olduğum hadisələr üzərində izah da edə bilərəm. Müdir, nazir, idarə müdiri, nə bilim, dövlət büdcəsindən böyük vəsaitlər alan qurum və şirkətlərin bəziləri peşəkar mühasib deyəndə

ona yaxşı pul silən kimi yanaşırlar. Sual verirlər ki, harada işləmişən, büdcən nə qədər olub, qara mühasibatlıqda nə qədər vəsait olub, onlar necə silinib, idarə olunub, yoxlama aşkara çıxara bilib, yoxsa yox? Yəni şəxsi maraqlar.

Mühasiblər götürülür ki, onlar yaxşıca ya silə bilsinlər, ya da yaxşı sənəd tərtib edə bilsinlər. Bizdə çox şey beynəlxalq standartlara uyğundur, mühasibatlıq da. Amma kağız üzərində elə gözəl işlər yarada bilir ki, gəl görəsən. 10 milyonluq bir büdcəni elə gözəl düzüb qoşurlar ki, hələ dövləti də 3–4 milyon borclu çıxarırlar. Yoxsa maaşla yaşayan məmurun o qədər sərvəti haradan əmələ gəlib? Bəziləri də elə danışırlar, elə bil, deputata 4-cü sinfin tənliyini başa salırlar. Aydan arı, sudan duru. Xeyr, min dəfə xeyr.

Bəzən də deyirlər ki, çatışmayı da daxili resurslar hesabına etdik. Daxili resurs yoxdur, rüşvət var. Daxili resurs rüşvət deməkdir. Daxili resurs kimlərinə ciblərinədən çıxarılmış, oğranılmış və çalınmış vəsaitdir. Görəsən, kiçik və orta sahibkarlıq subyektləri, dövlət şirkətləri peşəkar mühasibatlığa keçəndən sonra büdcəyə daxilolmalar artacaqmı? Bax, vacib sual budur. Hesablama Palatasından xahiş edirəm ki, məsələ qəbul ediləndən 6 ay sonra bizə hesabat təqdim etsin, görək nə dəyişib? Daxilolmalar artıb, yoxsa azalıb və yaxud necə olub. Biz qanunu qəbul edirik, sonra onun faydasını və zərərinəni də bilək ki, nədən ibarətdir və növbəti addımlarımızı da müəyyənləşdirə bilək.

Hesablama Palatası ilə bağlı da fikirlərim var. Hörmətli Sahibə xanım, onların bura aidiyyəti olduğu üçün deyirəm. Mənə belə gəlir ki, biz Palata ilə bərabər işləyə bilmirik. Müzakirələr aparmırıq. Bundan üzgünəm. Palatayı Milli Məclis yaradıb, Siz gözəl bilirsiniz. Parlamente də hesabat verməlidir. Hesablama Palatası daha çox sanki

hökumət qarşısında cavabdehlik və hesabatlılıq daşıyır. Amma bu, içəridən də, çöldən də belə göründüyünə görə məni narahat edir. Milli Məclis bu qurumu yaradıb ki, dövlət xərclərinə, gəlirlərinə, xərcləmələrə nəzarət etsin. Onun üçün də təklif və israr edirəm ki, Hesablama Palatası ilə ayda bir dəfə görüş keçirilsin.

Dövlət büdcəsinin ayırdığı vəsaitlər anbaan xərclənir. 1 ayda 100 milyonlarla vəsait xərclənir. Onun üçün də ayda bir dəfə görüş israrı qəribə olmamalıdır. Elə düşünməyə ki, ölkədə rüşvətxorluq və korrupsiyaya qarşı mübarizə başlayıbsa, bu problem daha yoxdur. Kim düşünürsə ki, yoxdur, azalıb, mən növbəti çıxışlarımda bunun əksini əsaslı faktlarla sadalayacağam.

Vüqar müəllimə qarşı konkret heç bir iddiam yoxdur. Çalışır, işləyir, təşəkkür edirəm. Amma istərdim ki, biz onunla tez-tez görüşüb müzakirələr aparaq və bizi narahat edən suallara da cavab tapa bilək. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Razi müəllim, Siz deyirsiniz ki, Hesablama Palatası ilə işləmirik, ya da onlar bizə hesabat vermirlər. Nə bilirsiniz? Hesabatlar gəlir, bu hesabatlar yazılı formada, yazılı surətdə gəlir. Bəlkə Siz onu bilmirsiniz, yeni seçilmişsiniz, birinci ilinizdir. Ancaq burada oturan insanlar bunu çox yaxşı bilirlər. O ki qaldı Sizin ümumi qaldırdığınız məsələlər, Tahir müəllim, hansısa suala cavabınız yoxdur?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Sağ olun. Hörmətli həmkarlar, gəlin, qanun layihəsinə birinci oxunuşda münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.42 dəq.)

Lehinə

84

Əleyhinə

1

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs vermişlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, iclasımız başa çatdı, çox sağ olun. Bizim növbəti iclasımız ayın 18-də olacaq.

Sağ olun, salamat qalın.